

UN Bulletin

časopis OSN v České republice

3/2005

Kofi Annan: „Terorismus je také přímým útokem na lidská práva. V naší odpovědi na něj je však nesmíme obětovat, přenechali bychom tak vítězství teroristům.“

Foto: OSN/DPI

Nulová tolerance vůči všem formám terorismu

V projevu v předvečer prvního výročí bombového útoku na madridském nádraží, představil generální tajemník OSN Kofi Annan v Madridu strategii OSN pro boj proti terorismu. K vypracování strategie vyzval na sklonku loňského roku tzv. panel na vysoké úrovni - tým osobností pověřený zpracováním zprávy o současných hrozbách lidstvu (High-level Panel on Threats, Challenges and Change).

Annan představil detailní plán opatření pro celý systém OSN, zahrnující krátkodobé i dlouhodobé cíle a donucovací

i preventivní opatření. Hlavními body tohoto plánu jsou:

- výzva členským zemím, aby podpořily návrh panelu na vysoké úrovni k přijetí jednoznačné definice terorismu a dokončení mezinárodní úmluvy, která by postavila všechny formy terorismu mimo zákon;
- posílení schopností jednotlivých států čelit teroristickým hrozbám;
- jednoznačný závazek ze strany zemí, že boj proti terorismu nebude zneužíván k porušování lidských práv a obcházení zákona.

Kofi Annan ve svých dvou projevech z letošního února (5. v Rijádu a 13. února v Mnichově) zdůraznil, že strategie OSN proti terorismu bude založena na zásadách organizace, především na nestrannosti, normativní síle a globálním dosahu. Řekl, že všechny státy potřebují strategii proti terorismu, která sice obsahuje donucovací opatření, ale jde mnohem dál. Annan prosazuje názor, že OSN musí vykazovat nulovou toleranci vůči všem formám terorismu a že státy se musí držet premisy, že nestraní civilisté jsou nenapadnutelní.

Více k tématu na straně 5

Milí čtenáři,

nová grafická podoba UNbulletinu se po minulém čísle ještě o krok posunula díky profesionální pomoci grafického studia, které časopis tiskne.

Věřím, že nyní je pro budoucí období stabilizovaná. Díky za pochopení.

Michal Broža

Informační centrum OSN

- Vytváří a spravuje internetovou stránku OSN v češtině;
- vydává UN Bulletin a tiskové zprávy v češtině a angličtině;
- poskytuje informace prostřednictvím e-mailové služby UN INFO on-line;
- udržuje přímý kontakt se sdělovacími prostředky, nevládními organizacemi, státními a vzdělávacími institucemi prostřednictvím tiskových konferencí, seminářů a přednášek o všech aspektech činnosti OSN;
- spravuje veřejnou knihovnu s více než 12 000 publikacemi, dokumenty a periodiky OSN;
- zodpovídá dotazy veřejnosti na dění v systému světové organizace;
- organizuje vzdělávací semináře pro studenty středních a vysokých škol;
- organizuje výstavy, filmové projekce a informační kampaně, provozuje audiotéku a videotéku;
- poskytuje informační a technickou podporu projektům z oblasti mezinárodních vztahů, vzdělávání, ochrany menšin apod. (např. Pražský Model OSN);
- vydává publikace, filmy a další informační materiály OSN v českém jazyce;
- do sídla OSN v New Yorku podává zprávy o politickém vývoji ve své hostitelské zemi (tzv. systém včasného varování).

Obsah čísla

3 Názor

Kofi Annan:

Proč svět potřebuje Spojené národy

5 Záběr

OSN proti terorismu:

Annan v Madridu prezentoval strategii OSN

Mezinárodní den za práva žen

OSN 2005:

Členství v základních orgánech organizace

Den proti rasismu

7 Fakta a čísla OSN

Drogy: Zpráva INCB

Nová Fakta a čísla OSN

Doplněné vydání publikace „Basic Facts About the United Nations“ (česky známé jako Fakta a čísla OSN) je nyní k dispozici v knihovně Inf. centra OSN.

Českou verzi v současné době připravujeme, předpokládaný termín vydání je červenec nebo srpen 2005. Vše ale závisí na finančních prostředcích, které v tuto chvíli stále nejsou jisté. Věříme, že vás ale budeme v létě informovat, že česká verze této praktické příručky je hotova v tištěné i internetové podobě.

Repro: UNIC

UNbulletin

Editor

Michal Broža

Vydavatel

Informační centrum OSN v Praze

Objednávky

IC OSN, nám. Kinských 6

150 00 Praha 5

UNbulletin je časopis OSN

v České republice.

T: (+420) 257 199 833,

F: (+420) 257 316 761

Internet: unicprg@osn.cz, www.osn.cz

Vychází zpravidla jednou za měsíc, je

distribován bezplatně.

Roč. 2005 / č. 3, ev. č. MK ČR E 14551

C Tištěno na recyklovaný papír.

Proč svět potřebuje Spojené národy

Kofi Annan

V uplynulém roce jsem četl mnoho mediálních útoků na Organizaci spojených národů. Trápí mě to, protože v OSN pracuji celý svůj život. Vždy jsem činil vše, co je v mých silách, abych napravil její nedokonalosti, zlepšil ji a posílil. O důležitosti tohoto úkolu jsem přesvědčen, protože silná světová organizace je pro lidstvo nezbytná.

Když zasáhla na sklonku loňského roku země v Indickém oceánu ničivá vlna tsunami, která usmrtila nejméně 150 tisíc lidí a miliony dalších připravila o živobytí, reagoval okamžitě americký prezident Bush a dal dohromady skupinu států, které v postižené oblasti disponovaly vojenskými silami. Bylo to důležité rozhodnutí, které pomohlo okamžitě nastartovat humanitární pomoc.

O týden později v Jakartě na setkání o mnohonárodní humanitární pomoci se všichni zúčastnění – včetně USA – shodli na tom, že by se vedení měla ujmout OSN. Proč? Ze dvou důvodů.

Zkušenosti a nestrannost

Za prvé, OSN má potřebné znalosti a zkušenosti. Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí, který jsem vytvořil v roce 1997 krátce po svém nástupu do funkce, je určen přesně pro tu úlohu, která je v tomto případě potřebná – má jednoduchou strukturu, je nezávislý, schopný rychle lokalizovat potřebnou pomoc a spojit se s organizacemi, které takovou pomoc mohou dopravit na místo určení.

Druhý důvod je ještě důležitější. S OSN jsou ochotny spolupracovat všechny zainteresované strany: vlády i obyvatelé postižených zemí, dárcovské instituce a neziskové organizace, jejichž role je při takových katastrofách klíčová. Ti všichni uznávají, že OSN je tím správným vůdcem, protože nehraje pouze za jednu stranu. Patří celému světu.

Irák

Dalším příkladem významu OSN – i když vzhledem k jeho ostře rozdělujícímu politickému kontextu příkladem složitějším – je Irák. Není pochyb o tom, že válka v Iráku před dvěma lety vyvolala v mnoha lidech ztrátu důvěry v OSN. Ti, kdo podporovali vojenský

zásah proti Saddámu Husajnovi, byli zklamáni, že Rada bezpečnosti podle jejich názoru neměla odvahu prosazovat své vlastní rezoluce. Ti, kteří vojenskému zásahu naopak odporovali, znechutila neschopnost OSN zabránit válce, kterou považovali za zbytečnou nebo předčasnou.

Když však Spojené státy a jejich spojenci chtěli, aby jim při řízení země pomáhal irácký orgán se širokou národní a mezinárodní podporou, obrátili se o pomoc a radu na OSN a mého zvláštního zmocněnce Sergia Vieira de Mello. Ten přesvědčil Paula Bremera, že by měla být vytvořena přímo irácká vládní rada a ne pouhý poradní orgán. Zároveň přesvědčil klíčové irácké vůdce, mezi nimi ajatolláha Sistáního, aby svým stoupencům dali svolení do této rady vstoupit.

Sergio a jeho 21 kolegů zaplatili za svou odvahu a odhodlání pomoci Iráku životem – stejně jako řada dalších pracovníků OSN, o nichž se však tolik nemluví.

Když chtěla koalice spojenců minulý rok předat moc prozatímní irácké vládě, obrátila se znovu na OSN. Věděli, že jedině když se na jejím výběru bude podílet světová organizace, bude nová vláda považovaná za legitimní a srozumitelnou.

Iráčané a Američané oslovili OSN také kvůli volbám. OSN pomáhala s vypracováním volebního zákona a zákona o politických stranách, pomohla vybrat a zaškolit členy nezávislých volebních komisí i stovky organizátorů voleb a sestavit seznamy voličů. Svými radami světová organizace podpořila i průběh vlastních voleb, asistovala při sčítání hlasů a vyhlášení výsledků. Máme s tím velké zkušenosti. OSN sama organizovala či pomáhala organizovat volby v 92 zemích, v nedávné minulosti například v Afghánistánu či Palestině.

Nejdůležitější ale je, že naše přítomnost dala volbám v Iráku potřebnou legitimitu. Výsledky voleb organizovaných jen pod dohledem koaličních sil a Iráčanů vybraných spojenci, by se ve světě a pravděpodobně i v Iráku setkaly s mnohem slabším přijetím.

Iráčané nyní mají prozatímní parlament, který si sami zvolili, a brzy budou

mít i zvolenou vládu. Parlament má za úkol vytvořit ústavu a vláda musí izolovat své nejzarytější oponenty tím, že si získá důvěru skupin, jež ve volbách nehlasovaly, zejména sunnitských Arabů, a zapojí je do politického procesu.

I zde je místo pro pomoc ze strany OSN. Můžeme poskytnout odborné rady při koncipování ústavy. Můžeme oslovit a přivést k dialogu ty skupiny obyvatelstva, které se voleb nezúčastnily, ale jsou ochotny své cíle prosazovat prostřednictvím mírového vyjednávání.

S OSN jsou ochotny spolupracovat všechny zainteresované strany: vlády i obyvatelé postižených zemí, dárcovské instituce a neziskové organizace, jejichž role je při humanitárních krizích klíčová.

vání. Světové společenství může pod naším vedením společně pomoci Iráku v obnově po letech diktatury a války. Dřívější neshody kolem útoku na Irák se dnes mohou stát výhodou. Právě proto, že OSN s některými dřívějšími operacemi v Iráku nesouhlasila, má dnes velmi potřebnou důvěrohodnost i přístup k těm iráckým kruhům, jejichž souhlas se zapojením do nového politického procesu je pro trvalý mír v zemi nezbytný. Naše role může být velmi užitečná díky nezávislosti a nestrannosti. Pokud budeme nazíráni jen jako nástroj či prodloužená ruka americké zahraniční politiky, budeme pro svět bezcennou organizací.

Kritika OSN nemíří správným směrem

Ve výčtu důležitosti OSN mohou pokračovat. OSN v současné době řídí 18 mírových operací ve válkou zmítaných zemích po celém světě, poskytuje humanitární pomoc desítkám milionů lidí po celém světě - hladovějícím, chudým, osobám bez domova. Když se tudíž špatně informovaní kritici snaží OSN podrazit nohy, neublížíjí ve skutečnosti diplomatům či byrokratům,

Názor

ale nevinným lidem postiženým válkami a chudobou, kteří od světového společenství zoufale potřebují pomoc. Často se setkáváme s kritikou nedostatku zásadovosti v rozhodovacím procesu OSN s poukazem na to, že organizace se 191 členy musí nevyhnutelně dospívat pouze ke kompromisním řešením. Všichni, kdo útočí na OSN kvůli tomu, že se jí nedaří sloužit globálním zájmům, by měli kriticky přehodnotit rozhodování každého jednotlivého státu v této organizaci. Zjistí, že je co kritizovat. Měli by však pamatovat, že OSN, stejně jako USA a další velké demokracie, procházejí neustálým vývojem a usilují o to, aby odstraňovaly rozdíly mezi realitou a ideály, z nichž vzešly. Skutečnost, že tyto rozdíly existují, je dalším důvodem, proč by se zastánci svobody a míru měli snažit OSN pozvednout a nikoli ji srážet.

Ropa za potraviny

OSN má samozřejmě k dokonalosti daleko, ačkoli některá nedávná obvinění na její adresu jsou neoprávněná. Dosaďované výsledky nezávislého vyšetřování týmu bývalého šéfa americké centrální banky Paula Volckera napomohly osvětlit problémy v programu Ropa za potraviny. Některá z obvinění v této věci se však ukázala jako přehnaná a nepravdivá.

Jsem první, kdo přiznává, že vyšla na světlo znepokojivá fakta - etické poklesky a nedbalý management. Proto jsem připraven s pomocí členských států uskutečnit takové reformy řízení, po nichž volají výsledky Volckerovy zprávy.

Sexuální zneužívání

Ještě více šokující jsou početné případy sexuálního zneužívání nezletilých osob vojáky a zaměstnanci OSN v Demokratické republice Kongo a jiných afrických zemích. Sekretariátu OSN i členským státům trvalo příliš dlouho, než si rozsah tohoto problému uvědomily, podnikly účinná opatření a viníky potrestaly. Nyní však tak činíme a jsem odhodlán dohlédnout, aby vše bylo dovedeno do konce.

Za osm let ve funkci generálního tajemníka OSN jsem již s podporou členských států udělal hodně abych učinil OSN soudržnější a výkonnější. Teď je však třeba učinit ji průhlednější a zodpovědnější, nejen vůči diplomatům-zástupcům vlád členských států, ale také vůči veřejnosti.

OSN nemůže přežít 21. století, pokud nebudou mít obyčejní lidé na celém světě pocit, že dělá něco pro ně. Že je chrání před válkami, bídou, hladomory, nemocemi a poškozováním životního prostředí. V nedávných letech nás trpké zkušenosti naučily, že svět,

v němž jsou celé země ponechány na pospas špatným vládcům a chudobě, není bezpečný pro nikoho. Musíme usilovně bojovat proti nemocem a hladu, proti terorismu, šíření smrtelných zbraní a zločinu.

Na prvním místě potřebujeme rozhodnutí Rady bezpečnosti k zastavení ohavných zločinů v soudánském Dárfúru a přivést válečné zločince před mezinárodní spravedlnost.

Summit OSN 2005

Letos v září máme dobrou příležitost učinit OSN užitečnější pro všechny její členy. Představitelé zemí z celého světa se sjedou na summit OSN do New Yorku. Předložím jim program odvážných, ale dosažitelných návrhů, díky nimž by OSN mohla pracovat lépe a učinit svět spravedlivějším a bezpečnějším.

Jsem přesvědčen, že o to stojí lidé nejen v USA, ale všude na světě. Američané mají ale víc než ostatní moc něco udělat budou-li naslouchat a spolupracovat s ostatními a postaví se do čela společného úsilí. Očekávám proto letošní září s velkou nadějí.

*Tento článek byl publikován dne
22. února 2005 v deníku
Wall Street Journal.*

Foto: OSN/DPI

OSN PROTI TERORISMU

Annan v Madridu představil strategii OSN

11. března 2005 - Generální tajemník OSN Kofi Annan v Madridu vyzval všechny členské státy OSN, aby se spojily v boji proti terorismu. Zdůraznil potřebu jednotného chápání tohoto nebezpečí a nutnost překonání zdoluhavých vyjednávání o definici terorismu, která podkopávají morální autoritu organizace. Annan na mezinárodním fóru v Madridu představil strategii systému OSN v celosvětovém boji proti terorismu.

Ve svém vystoupení objasnil pět základních pilířů strategie OSN:

- zrazovat nespokojené skupiny od toho, aby využívaly teroristických aktivit k dosažení svých cílů;
- zabránit teroristům v přístupu k prostředkům, které jim umožní provést útoky;
- odstrašovat státy od podpory terorismu;
- rozvíjet kapacity států pro prevenci terorismu;
- bránit lidská práva v boji proti terorismu.

Generální tajemník v souvislosti s tím vyzval členské státy, aby se dohodly na dokončení mezinárodní úmluvy, která by postavila mimo zákon všechny for-

my terorismu. Vyzval je dále, aby se postavily za jasnou a společnou definici terorismu, jak to navrhuje tzv. panel na vysoké úrovni - tým osobností, který na sklonku loňského roku prezentoval svou zprávu o globálních hrozbách a výzvách (viz www.un.org/global-security). Panel vyzývá k přijetí definice, která by jasně stanovila, že „teroristická je každá akce, která má způsobit smrt nebo vážné fyzické poškození civilistů nebo nebojujících a klade si za cíl zastrašit obyvatelstvo nebo donutit vládu či mezinárodní organizaci, aby udělala nebo naopak zastavila určitou akci.

Annan zdůraznil, že nejen političtí vůdcové, ale i „občanská společnost a církevní představitelé musí jasně odsoudit teroristické útoky jako kriminální činy, které jsou neomluvitelné“. Zvláště pak upozornil, že skutečná podstata terorismu vychází z přesvědčení, že tato taktika je účinná a schválná minimálně těmi, jejichž jménem teroristé věří, že jednají. „Naším úkolem je jednoznačně dokázat, že se mylí,“ řekl Annan.

Dalším pilířem globálního boje proti terorismu je schopnost a odpovědnost států zabránit nebo se případně vypořádat s teroristickými útoky. Generální tajemník řekl, že toho lze dosáhnout

“podporou dobrých způsobů vládnutí a především vlády zákona s podporou profesionálních policejních a vojenských sil, které respektují lidská práva.” Respekt k lidským právům je jedním z pěti pilířů strategie OSN proti terorismu.

Generální tajemník v Madridu také oznámil, že v rámci svého úřadu vytvoří zvláštní pracovní skupinu, která se bude pravidelně scházet, aby se zbývala problematikou terorismu a souvisejícími otázkami v celém systému OSN. “Všechny programy, agentury a odbory OSN mohou a musí přispět k naplňování naší strategie,“ řekl Kofi Annan.

Kofi Annan pronesl svůj projev na závěrečném zasedání Mezinárodního summitu o demokracii, terorismu a bezpečnosti v Madridu, který je připomínkou obětí loňského útoku na madridském nádraží. Potřebu celosystémové strategie proti terorismu zdůraznil panel na vysoké úrovni ve své prosincové zprávě. Panel vyzval generálního tajemníka, aby se postavil do čela tohoto úkolu.

Více informací:
www.un.org/terrorism

MEZINÁRODNÍ DEN ZA PRÁVA ŽEN 2005

8. března 2005 - Ve svém letošním poselství k Mezinárodnímu dni žen (8. března) vyzdvihl generální tajemník OSN Kofi Annan nutnost zvrátit neblahou skutečností, že v průběhu celé historie jsou ženy na mnoha úrovních ve společnosti znevýhodňovány. Ohlíží se při té příležitosti za tím, co bylo dosaženo za posledních deset let od konference o ženách, která se konala v roce 1995 v Pekingu. Annan vyzdvihl, že můžeme konstatovat, že od pekingské konference svět uznal jako nikdy dříve, že rovnost pohlaví je nezbytně důležitým předpokladem pro

ekonomický a sociální rozvoj i pro mezinárodní mír a bezpečnost. Ženy jsou si dnes nejen lépe vědomy svých práv, ale jsou především schopny svá práva naplňovat, řekl Annan.

Za poslední desetiletí se zlepšila průměrná délka života i plodnost žen. Více dívek navštěvuje základní školy a zvětšuje se skupina žen s rostoucími příjmy. Jsou zde však nové problémy: obchodování se ženami a dětmi, především dívkami, rostoucí zneužívání žen ve válečných konfliktech či obrovský nárůst HIV pozitivních v ženské populaci.

Kofi Annan připomíná, že otázka rovnosti pohlaví se musí stát jedním z důležitých témat na summitu OSN v září letošního roku. Představitelé států světa se zde sejdou, aby po pěti letech zhodnotili naplňování rozvojových cílů tisíciletí stanovených v Deklaraci tisíciletí.

Více informací:
www.un.org/events/women/iwd/2005

OSN 2005

Členství v základních orgánech organizace

Valné shromáždění

Valné shromáždění OSN (VS) se skládá ze 191 členských států. Seznam najdete na internetu na adrese www.osn.cz.

Rada bezpečnosti

Rada bezpečnosti (RB) má 15 členů. Charta OSN určuje 5 z nich jako stálé, Valné shromáždění volí na dvouleté období 10 dalších za nestálé členy. Údaj v závorce za jmény států znamená rok, ve kterém ke dni 31. prosince vypořádaná mandát té které země.

Stálí členové: Čína, Francie, Rusko, USA, Velká Británie.

Nestálí členové: Alžírsko (do roku 2005), Argentina (2006), Benin (2005), Brazílie (2005), Dánsko (2006), Filipíny (2005), Japonsko (2006), Rumunsko (2005), Řecko (2006), Tanzanie (2006).

ECOSOC

Ekonomická a sociální rada (ECOSOC) má 54 členů. Volí je na tříleté období Valné shromáždění. Funkční období končí 31. prosince roku, který je uveden v závorce za jménem příslušné země.

Albánie (2007), Arménie (2006), Austrálie (2007), Ázerbájdžán (2005), Bangladéš (2006), Belgie (2006), Belize (2006), Benin (2005), Brazílie (2007), Čad (2007), Čína (2007), Demokratická republika Kongo (2007), Dánsko (2007), Ekvádor (2005), Francie (2005), Guinea (2007), Island (2007), Indie (2007), Indonésie (2006), Irsko (2005), Itálie (2006), Jamajka (2005), Japonsko (2005), Jihoafrická republika (2007), Kanada (2006), Keňa (2005), Kolumbie (2006), Kongo (2005), Korejská republika (2006), Kostarika (2007), Kuba (2005), Litva (2007), Malajsie (2005), Mauricius (2006), Mexiko (2007), Mozambik (2005), Namibie (2006), Německo (2005), Nigérie (2006), Nikaragua (2005), Pákistán (2007), Panama (2006), Polsko (2006), Rusko (2007), Saúdská Arábie (2005), Senegal (2005), Spojené arabské emiráty (2006), Španělsko (2005), Tanzanie (2006), Thajsko (2007), Tunisko (2006), Turecko (2005), USA (2006), Velká Británie (2007).

Poručenská rada

Poručenská rada má 5 členů: Čína, Francie, Rusko, Velká Británie a USA. Rada formálně ukončila činnost

1. listopadu 1994, kdy se nezávislým státem a členem OSN stalo Palau, poslední území pod správou OSN. Rada se schází jen podle potřeby, když si to situace vyžádá.

Mezinárodní soudní dvůr

Mezinárodní soudní dvůr má patnáct členů volených Valným shromážděním a Radou bezpečnosti. Soudci jsou voleni na 9 leté období, které končí dne 5. února roku, který je uveden v závorce za jmény.

Současné složení: Awn Shawkat Al-Khasawneh, Jordánsko (2009); Ronny Abrahams, Francie (2014); Thomas Buergenthal, USA (2006); Nabil Elaraby, Egypt (2006); Rosalyn Higginsová, Velká Británie (2009); Shi Jiuyong, Čína (2012) (předseda); Pieter H. Kooijmans, Nizozemsko (2006); Abdul G. Koroma, Sierra Leone (2012); Hisashi Owada, Japonsko (2012); Gonzalo Parra-Aranguren, Venezuela (2009); Raymond Ranjeva, Madagaskar (2009); José Francisco Rezek, Brazílie (2006); Bruno Simma, Německo (2012); Peter Tomka, Slovensko (2012) a Vladlen S. Vereshchetin, Rusko (2006).

Den proti rasismu

21. března 2005 - Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace si připomínáme od roku 1966 z rozhodnutí Valného shromáždění OSN. O šest let dříve, v roce 1960, rozstřílela jihoafrická policie ve městě Sharpeville pokojnou demonstraci proti apartheidu, přičemž 69 lidí zabila. Tento den se tak stal symbolem boje proti rasismu.

Ve svém letošním poselství ke dni proti rasismu generální tajemník OSN Kofi Annan zdůraznil, že "virus rasismu nadále ochromuje mezilidské vztahy a společenské instituce ve všech částech světa". Tradiční projevy rasismu – institucionální diskriminace, rasové násilí, obtěžování a perzekuce – se promíchávají s novými formami: rasismus je propagován na internetu, roste počet obětí obchodování s lidmi, šíří se xenofobní argumentace v politických sporech a nevinní lidé jsou "rasově škatulkováni" v údajném zájmu bezpečnosti. Šedesát let po osvobození koncentračních táborů, jedné z nejextrémnějších forem rasismu, se dokonce nadále objevují projevy antisemitismu, prohlásil ve svém poselství Kofi Annan.

Nikdo z nás nemůže a nesmí být vůči rasismu neutrální, stejně tak nesmíme vzdát boj proti němu a naději na úspěch. Durbanská deklarace, finální dokument Světové konference proti rasismu, která se konala v roce 2001 v jihoafrickém Durbanu, je závazkem všech signatářských států ke společnému boji proti rasismu, rasové diskriminaci, xenofobii a všem podobným projevům intolerance. Nástrojem proti rasismu musí být vzdělávání, fungující zákony a politické přístupy a nezávislá média, řekl Annan. Svůj díl musí vykonat i OSN. Prostřednictvím komisariátu pro lidská práva, zvláštního zpravodaje pro současné formy rasismu, Výboru pro odstranění rasové diskriminace, Komise pro lidská práva, UNESCO i činností každého pracovníka světové organizace musíme pokračovat v naplňování jednoho ze základních cílů Charty OSN, tj. respektu k lidským právům bez ohledu na rasu, pohlaví, jazyk či náboženství, zdůraznil Annan. Poukázal také na nedávno zveřejněnou strategii OSN boje proti terorismu, která se otázkou lidských práv také úzce zabývá.

Výroční zpráva INCB: PROTIDROGOVÉ STRATEGIE MUSÍ BÝT INTEGROVÁNY

Letošní výroční zpráva Mezinárodního výboru pro kontrolu drog (INCB) se zaměřuje na problematiku integrace strategií, které mají snížit nabídku a poptávku po drogách. Zpráva byla zveřejněna 2. března 2005.

INCB ve své zprávě argumentuje, že současné přístupy, které kladou důraz na vyváženost kroků na snižování nabídky i poptávky po drogách jsou sice poměrně úspěšné, provádějí-li se však izolovaně, přinášejí jen omezené výsledky. Obě strategie je tudíž nutné integrovat. Výbor INCB proto vyzývá ke komplexnějšímu propojení přístupů ke snižování nabídky a poptávky na všech úrovních, od místní až po mezinárodní. „Ke splnění cílů, které byly přijaty na zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN o problematice drog v roce 1998, musejí vlády všech států zajistit integraci strategií na snížení nabídky i poptávky po drogách, a to na technické i politické úrovni,“ uvádí ve zprávě šéf INCB Hamid Ghodse. Na zvláštním zasedání VS o drogách se státy zavázaly, že dosáhnou do roku 2008 významného snížení výroby, distribuce a užívání nezákonných drog.

Zpráva INCB zdůrazňuje, že „...když se návyková droga stává dostupnější, je jí vystaven větší počet zranitelných jedinců. Pravděpodobnost experimentování se tak zvýší a problémy spojené se zneužíváním drog narostou“. Nebude-li souvislost mezi nabídkou a poptávkou po drogách náležitě pochopena a přijata, kontrola drog se může vymknout z rukou a problémy s tím spojené dosáhnou epidemických rozměrů. Jako příklad uvádí epidemické rozšíření upraveného kokainu, tzv. cracku, v osmdesátých letech v USA, kdy se tato nová a levnější forma tradiční drogy stala dostupná široké veřejnosti.

Zpráva doporučuje, aby k dosažení rovnováhy mezi strategiemi na snižování nabídky a poptávky po drogách byl přijat společný model drogových trhů, specificky upravený pro konkrétní trhy místní, národní i regionální.

„Tvůrci politických přístupů by měli klasifikovat typy drogových trhů v konkrétních oblastech, aby pro ně mohli vytvořit

cílené strategie zaměřené na snižování nabídky a poptávky,“ říká Hamid Ghodse. Například u drogového trhu „dospělých“, charakterizovaného silnou konzumací u relativně malého počtu závislých osob, doporučuje INCB zaměřit se na úzký počet distributorů obchodujících s velkým množstvím drog, spíše než zatýkat závislé jedince.

Výbor INCB dále vyzývá k větší vzájemné koordinaci a sdílení informací, dat, programů na prosazování zákona při snižování nabídky i poptávky. Jako příklad iniciativy zaměřené na snižování nabídky i poptávky zmiňuje tzv. drogové soudy, které spojují prosazování zákona s poskytováním zdravotnických služeb. Zdůrazňuje také potřebu záškolovacích programů, jejichž cílem je posílení vzájemné koordinace mezi sociálními službami, vzděláváním, trestním soudnictvím a sektorem veřejného zdraví.

Nejrozšířenější nelegální drogou v Evropě je konopí. Podle odhadů ho užívá 28,8 milionů lidí, tedy 5,3 procenta z celkové populace kontinentu.

Internetové lékárny: Prudký nárůst prodeje nelegálních drog

Podle letošní výroční zprávy INCB se přes internet každoročně prodá několik miliard dávek léků, což představuje potenciální smrtelné zdravotní riziko pro jejich uživatele.

Nelegální internetový prodej léčiv obsahujících omamné a psychotropní látky v minulém roce stále rostl a nyní tvoří naprostou většinu prodeje ilegálně operujících internetových lékáren. Ty běžně prodávají návykové léky a psychotropní látky bez povinného lékařského předpisu.

Internetový prodej se týká i látek s vysokým potenciálem zneužití, kam patří některé opiáty (např. oxycodon), sti-

mulanty (amfetamíny) a benzodiazepiny (např. alprazolam a diazepam), stejně jako látky s potenciálně smrtelnými zdravotními riziky, jsou-li konzumovány bez náležitého lékařského dohledu, jako je například fentanyl a secobarbital.

Pravost a kvalita léčiv nelegálně prodávaných na internetu je často pochybná – v některých případech se dokonce jedná jen o napodobeniny léků. Zakoupení těchto léků bez platného předpisu je přitom téměř ve všech zemích protiprávní. Navíc je v mnoha případech nákup v nelicencovaných internetových lékárnách ve srovnání s tradičními lékárnami podstatně dražší.

„Účinný zásah proti takovým nelegálním aktivitám vyžaduje silnou mezinárodní spolupráci a především politickou vůli všech vlád přikládat tomuto problému patřičnou důležitost,“ říká předseda INCB Hamid Ghodse.

Posun v přístupu ke kanabis v Nizozemsku

INCB vítá změnu přístupu nizozemské vlády ke kanabis. Vláda ve svém dokumentu z loňského roku připouští, že „kanabis není neškodná látka“, což se týká nejen jejích uživatelů, ale i celé společnosti. INCB ve své zprávě vyzývá nizozemskou vládu k přijetí dalších opatření ke snížení počtu „coffee shops“ v zemi.

Prekurzory: Zlepšení situace

INCB vyzývá vlády států k výměně informací při zadržování prekurzorů, klíčových chemických látek používaných při výrobě kokainu, heroinu a amfetaminových stimulantů. Ve sledovaném období došlo k více než 430 případům zajištění prekurzorů, které směřovaly na nezákonné trhy. Některé z těchto případů vedly ke odhalení tajných laboratoří, rozrušení ilegálních obchodních sítí a uvěznění drogových dealerů.

Afrika: Alarmující situace

INCB vyzývá mezinárodní společenství, aby poskytlo pomoc africkým státům v boji proti zneužívání drog a nezákonnému obchodování s nimi. Současně naléhá na vlády afrických států, aby drogovému problému věnovaly větší

Fakta a čísla OSN

pozornost. Afrika je hlavním zdrojem kanybis, se kterým se obchoduje na evropských trzích. Podle INCB existují důkazy o tom, že některé z probíhajících konfliktů na africkém kontinentu jsou částečně financovány z drogových obchodů. Na druhou stranu je v Africe nedostek některých základních léků k medicínským účelům. Ve více než třiceti zemích je konzumace narkotických drog téměř nulová a celkově je spotřeba těchto drog v Africe pouhým zlomkem spotřeby v USA a Západní Evropě.

Evropa

Nejrozšířenější nelegální drogou v Evropě (i ve všech ostatních regionech) je konopí. V posledních dvanácti měsících ho podle odhadů užívalo 28,8 milionů lidí, tedy 5,3 procenta z celkové populace kontinentu. Spotřeba konopí nadále rostla v letech 2003 a 2004 i ve východní Evropě, kde ho užívá 3,6 procenta dospělého obyvatelstva, tedy přibližně 8,5 milionů lidí.

Užívání konopí roste v posledním desetiletí téměř ve všech evropských zemích. Veřejná debata o jeho užívání se však více zabývá jeho údajnými pozitivy než souvisejícími riziky. Zdá se, že rostoucí trend zneužívání konopí souvisí se snahou některých lidí prosazovat názor, že jeho používání není škodlivé.

Od roku 1998 roste v Evropě užívání kokainu, v poslední době se ale počet závislých stabilizuje. Spotřeba kokainu ve východní Evropě přitom stále velmi zaostává za Západní Evropou. Odhaduje se, že každoročně se do Evropy propašuje přes 200 tun kokainu, dostává se tam převážně přes Belgie, Nizozemsko, Španělsko a Británii.

Po třech posledních bohatých sklizních opiového máku v Afghánistánu stoupla v Evropě spotřeba heroínu. Zatímco jeho užívání ve většině zemí Západní

Evropy je stabilní či klesající, v zemích východní Evropy a ve státech bývalého Sovětského svazu nadále stoupá. Podle oficiálních odhadů je v Ruské federaci více než milion osob užívajících heroín a tato země je tak největším heroínovým trhem v Evropě.

Používání infikovaných injekčních stříkaček mezi narkomany přispívá k šíření HIV/AIDS. Nejvyšší procento růstu případů HIV mezi nitrožilními narkomany mají pobaltské státy a státy SNS. Přibližně 80 až 90 procent nových případů HIV v těchto zemích je výsledkem injekční aplikace drog.

Zatímco v Západní Evropě se úroveň užívání drog zřejmě stabilizovala, ve východní Evropě dále roste obliba amfetaminů a MDMA (extáze).

V mnoha státech, které se v roce 2004 staly členy Evropské unie, jsou kontroly nad chemikáliemi používanými při nelegální výrobě drog přísnější než ty, které vyžadují předpisy Evropské komise. Výbor se obává, že rozšíření Evropské unie může vést k oslabení existujících kontrolních mechanismů importu a exportu v celé Evropě.

Zpráva INCB na internetu:
www.incb.org

unicef

Děkujeme všem dárcům za podporu činnosti UNICEF na pomoc dětem v zemích postižených tsunami. Solidarita s oběťmi ničivých vln je výjimečná: ke dni 14. března. 2005 získal

český UNICEF prostředky v celkové výši 37 470 351 Kč (včetně finančního příspěvku vlády České republiky ve výši 5 milionů Kč).

Většina finančních prostředků již byla předvedena na účet ústředí UNICEF a využita v postižených zemích.

Vaše solidarita tak již pomohla velkému počtu dětí. Děkujeme.

Český výbor pro UNICEF

2005

21. března

Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace

21.- 27. března

Týden solidarity s lidmi bojujícími proti rasismu a rasové diskriminaci

22. března

Světový den vody
www.unesco.org/water/water_celebrations

23. března

Světový den meteorologie
www.wmo.int/wmd/

7. dubna

Světový den zdraví
www.who.int/world-health-day/2005/en

23. dubna

Světový den knihy a autorských práv
<http://portal.unesco.org>

3. května

Světový den svobody tisku

15. května

Světový den rodiny

www.osn.cz